

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ &
ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αθήνα, 23 Ιουνίου 2008

Αριθ. Πρωτ.1017065 /10266/Β0012

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1.Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔ/ΤΟΣ (Δ12)

ΠΟΛ:1094

ΤΜΗΜΑ Β'

2.Δ/ΝΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ & ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (Δ15)

ΤΜΗΜΑ Α'

3.Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ (14)

ΤΜΗΜΑ Α'

4.Δ/ΝΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΦΜΑΠ

Σ.Α.Τ.Ε.

Ταχ. Δ/ση: Καρ. Σερβίας 10

Ταχ. Κώδ.: 101 84 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Α.Μαλιάγκα

Τηλέφωνο: 210 – 3375311, 312

ΦΑΞ: 210 – 3375001

ΘΕΜΑ: Φορολογική αντιμετώπιση ΑΕ που έχει διαγραφεί από το Μητρώο ΑΕ της Νομαρχίας χωρίς να περατωθεί η εκκαθάριση της.

Αναφορικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ

1. Με τις διατάξεις της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 107 του ν. 2238/1994 ορίζεται, ότι τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη της εκκαθάρισης για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Σε περίπτωση παράτασης της εκκαθάρισης πέραν του έτους υποβάλλεται προσωρινή δήλωση για τα εισοδήματα κάθε έτους μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη του, επιφυλασσομένης της υποβολής οριστικής δήλωσης συγχρόνως με τη λήξη της εκκαθάρισης.
2. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 106 του ν.2238/1994 ορίζεται ότι, σε περίπτωση διάλυσης ημεδαπής ανώνυμης εταιρείας θεωρείται ως κέρδος, φορολογούμενο στο όνομα του νομικού προσώπου, το ποσό που λαμβάνουν οι μέτοχοι πέραν του πράγματι καταβληθέντος και μη επιστραφέντος σε αυτούς

μετοχικού κεφαλαίου και των κερδών που έχουν υπαχθεί σε φορολογία με βάση τις διατάξεις του παρόντος.

Ως πράγματι καταβληθέν από τους μετόχους ποσό θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, προσαυξημένο κατά τα αποθεματικά τα σχηματισθέντα από καταβολή των μετόχων κατά την τυχόν υπέρ το άρτιον έκδοση των μετοχών.

3. Επίσης, όπως έχει γνωμοδοτήσει το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής με την 312/29.9.2001 γνωμάτευσή του, ο τελικός ισολογισμός εκκαθάρισης, δεν μπορεί και δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνει στο ενεργητικό του κανένα στοιχείο εκτός από χρηματικά διαθέσιμα, δηλαδή μετρητά ή καταθέσεις σε τράπεζες που αντιπροσωπεύουν το τελικό προϊόν της εκκαθάρισης, στο δε παθητικό του τις οφειλές της εταιρείας προς τους μετόχους που αντιπροσωπεύουν είτε μετοχικό κεφάλαιο είτε το προκύψαν, πέραν αυτού, πλεόνασμα ή έλλειμα (ζημία) της εκκαθάρισης.

4. Όπως έχει γίνει δεκτό με την 1036414/10570/B0012/ΠΟΛ.1067/21-4-2005, εγκύκλιό μας, η οποία εκδόθηκε μετά την 188/2005 ομόφωνη γνωμοδότηση του ΝΣΚ, οι εκκαθαριστές πρέπει να ρευστοποιούν τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας εκποιώντας αυτά είτε σε τρίτους είτε στους μετόχους και στη συνέχεια να διανέμουν σε αυτούς το τελικό προϊόν της εκκαθάρισης ή τα χρηματικά διαθέσιμα.

5.Εξάλλου, με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 49 του κ.ν.2190/1920, όπως ίσχυαν πριν από την τροποποίησή τους με το ν.3604/2007, το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορούσε να υπερβεί την πενταετία, οπότε και η εταιρεία διαγραφόταν από το μητρώο ανωνύμων εταιρειών. Για τη συνέχιση της εκκαθάρισης πέραν της πενταετίας ο νόμος απαιτούσε ειδική άδεια του Υπουργού Εμπορίου. Το στάδιο όμως της εκκαθάρισης δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να υπερβεί τη δεκαετία.

Σ.Α.Τ.Ε.

6. Με την αριθμ.52/2008 γνωμοδότηση του Ά Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έγινε δεκτό, ότι η εκκαθάριση ανώνυμης εταιρείας είναι απρόθεσμη , η εκκαθάριση δε αυτή , υπό το ισχύον πάντως μετά την αντικατάσταση της παρ.6 του άρθρου 49 του ν.2190/1920 με το άρθρο 58 παρ.4 του ν.3604/2007 νομικό καθεστώς δεν θεωρείται περατωμένη, αλλά συνεχίζεται (αναβιώνει, επαναλειτουργεί), έστω και αν η ανώνυμη εταιρεία έχει διαγραφεί από το ΜΑΕ (στην περίπτωση, αυτή επανεγγράφεται) , εφ'όσον υπάρχουν ή ανευρεθούν σημαντικά περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας.

7.Με το αριθμ. Κ2-2341/10-4-2008 έγγραφο της Δ/σης ΑΕ και Πίστewς του Υπουργείου Ανάπτυξης μας γνωστοποιήθηκε ότι η ανωτέρω γνωμοδότηση έγινε αποδεκτή από τον κ. Υφυπουργό Ανάπτυξης (Γ.Γ.Ε) και ότι όσες ανώνυμες εταιρείες

διεγράφησαν από το μητρώο ΑΕ λόγω παρέλευσης από την έναρξη της εκκαθάρισής τους του χρόνου που οριζόταν από το άρθρο 49 του κ.ν.2190/1920 ως ίσχυε πριν την τροποποίηση του με το ν.3604/2007, **μπορούν κατόπιν αίτησής τους να επανεγγραφούν στο Μητρώο ΑΕ**, με την προϋπόθεση ότι οι τελούσες σε εκκαθάριση και διαγραφείσες ανώνυμες εταιρείες έχουν περιουσιακά στοιχεία σημαντικής αξίας.

Σ.Α.Τ.Ε.

8. Από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη μας προκύπτει, ότι η εταιρεία «.....» είναι σε εκκαθάριση από την 1/1/1996 χωρίς αυτή να έχει ολοκληρωθεί διότι υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία (ακίνητα). Επιπλέον η Δ/ση Ανωνύμων Εταιρειών - Νομαρχία Πειραιά με το αριθμ.973/20/2/2007 έγγραφό της, κοινοποίησε προς το Εθνικό Τυπογραφείο την ανακοίνωση της διαγραφής της ανωτέρω εταιρείας από το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών λόγω λήξεως της δεκαετίας εκκαθάρισης.

9. Από τα ανωτέρω συνάγεται, ότι η εκκαθάριση της ως άνω εταιρείας δεν θεωρείται περατωμένη αλλά συνεχίζεται έστω και αν η εταιρεία έχει διαγραφεί από το ΜΑΕ, εφόσον υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία σημαντικής αξίας. Μπορεί δε κατόπιν αιτήσεως της να επανεγγραφεί στο Μητρώο ΑΕ. Διατηρεί επίσης στο σύνολο τις φορολογικές υποχρεώσεις της σχετικά με τη φορολογία εισοδήματος και τον ΦΠΑ. Κατά συνέπεια πρέπει να υποβάλει, σύμφωνα με το άρθρο 107 του ΚΦΕ, προσωρινή δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2008 και επιπλέον να προβαίνει σε όλες τις υποχρεώσεις (παρακράτηση φόρου κλπ.) που απορρέουν από τον Κ.Φ.Ε. καθώς και περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ ανά φορολογική περίοδο και εκκαθαριστική ΦΠΑ κατά τη λήξη της εκκαθάρισης εάν διενεργούνται φορολογητέες ή απαλλασσόμενες με δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών πράξεις.

Δ/ΝΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

1. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 27 του Κ.Β.Σ. (Π.Δ.186/1992) ορίζεται ότι ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου και μέσα στις προθεσμίες που προβλέπονται από το άρθρο 17 του Κώδικα αυτού, προβαίνει σε καταμέτρηση, καταγραφή και αποτίμηση στο βιβλίο απογραφών όλων των στοιχείων της επαγγελματικής του περιουσίας. Την ίδια υποχρέωση έχουν στο τέλος κάθε έτους και τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 101 του ν. 2238/1994 που έχουν τεθεί σε εκκαθάριση που διαρκεί πέραν του έτους.

2. Επίσης με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 29 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι ειδικά τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 101 του ν. 2238/1994 που τελούν σε εκκαθάριση που διαρκεί πέραν του έτους συντάσσουν και

καταχωρούν στο βιβλίο απογραφών προσωρινό ισολογισμό, λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, και κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης.

3. Με βάση τις ανωτέρω διατάξεις η εν λόγω εταιρεία, της οποίας σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στο κεφάλαιο περί Φορολογίας Εισοδήματος και Φ.Π.Α του παρόντος η εκκαθάριση δεν θεωρείται περατωμένη αλλά συνεχίζεται και επομένως διατηρεί στο σύνολο τις φορολογικές της υποχρεώσεις, έχει υποχρέωση μέσα στις οριζόμενες προθεσμίες από τις διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 17 του Κ.Β.Σ., ως πρόσωπο του άρθρου 101 του ν.2238/1994 που τελεί σε εκκαθάριση η οποία διαρκεί πέραν του έτους, διενέργειας απογραφής καθώς και σύνταξης προσωρινού ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και κατάστασης του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3634/08 (ΦΕΚ 9 Α' /29-1-08), ο οποίος ρυθμίζει τη φορολογία ακίνητης περιουσίας (άρθρα 5–21), από το έτος 2008 και για κάθε επόμενο, επιβάλλεται ενιαίο τέλος ακινήτων. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο φορολογείται για την αξία της ακίνητης περιουσίας του που βρίσκεται στην Ελλάδα την 1^η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 15 του άρθρου 5 του ν. 3296/2004 (ΦΕΚ 253/Α' 14-12-04) η οποία αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 3427/2005 (ΦΕΚ 312Α' /27-12-05), θεσπίστηκε υποχρέωση υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων (έντυπο Ε9) τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα. Ενώ, μια ακόμη τροποποίηση έγινε με το άρθρο 20 του ν. 3634/08

Τέλος, με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002 (Φ.Ε.Κ. 330 Α' /24-12-2002), επεβλήθη ειδικός ετήσιος φόρος 3% επί της αξίας ακινήτων που ανήκουν σε εταιρείες. Με τις παραγράφους 2, 3 και 4 του ίδιου άρθρου θεσπίζονται εξαιρέσεις από την υποχρέωση της παρ. 1.

2. Κατά τον Αστικό Κώδικα η λύση των εταιρειών δεν επάγεται και την απόσβεση της νομικής τους προσωπικότητας, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης. Επομένως, εφόσον υπάρχει εταιρική περιουσία η οποία δεν διατέθηκε ακόμη, στους δανειστές ή τους μετόχους, η εταιρεία εξακολουθεί να υπάρχει.

Συνεπώς, η δήλωση στοιχείων ακινήτων, η δήλωση Ε.Τ.ΑΚ. και η δήλωση ειδικού φόρου επί των ακινήτων, εφόσον υφίσταται τέτοια υποχρέωση, θα πρέπει να υποβληθεί με τον Α.Φ.Μ. του νομικού προσώπου από τους εκκαθαριστές της εταιρείας. Τέλος, σας επισημαίνουμε ότι για τα έτη 1997-2007 θα έπρεπε να είχε

υποβληθεί και δήλωση φόρου μεγάλης ακίνητης περιουσίας, ανεξαρτήτως ύψους ακινήτου περιουσίας.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ**

Σ.Α.Τ.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 52/2008
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ Α΄
Συνεδρίαση της 30-1-2008

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Ηλίας Παπαδόπουλος, Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Δημήτριος Αναστασόπουλος, Χρήστος Παπαδόπουλος, Νικόλαος
Μουδάτσος, Φοίβος Ιατρέλλης Σ.Α.Τ.Ε.

Πάρεδροι: (γνώμες χωρίς ψήφο) Κων/νος Βαρδακαστάνης, Κωνσταντίνος
Ζαμπάρας.

Εισηγητής: Κων/νος Ζαμπάρας, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Κ2-11821/8-8-2007 Γενικής Δ/σεως Εσωτερικού
Εμπορίου – Διεύθυνσης ΑΕ και Πίστεως της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

Περίληψη Ερωτήματος. Ερωτάται: 1) Αν Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, η
οποία λύθηκε το έτος 1929 και τέθηκε σε εκκαθάριση, εξακολουθεί και σήμερα
να παραμένει σε καθεστώς εκκαθάρισης, με δεδομένα: α) ότι δεν είναι
εγγεγραμμένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών και β) τα προβλεπόμενα

στην παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920, βάσει των οποίων εκδόθηκε η υπ' αριθ. 377/2001 γνωμοδότηση του ΝΣΚ (Β' Τμήμα). 2) Αν ληφθείσες από την Γενική Συνέλευση της εταιρείας αυτής αποφάσεις (περί παράτασης του χρόνου διάρκειάς της και διορισμού Δ.Σ.) είναι νόμιμες και κατ'ακολουθίαν παράνομη η άρνηση της αρμόδιας υπηρεσίας για δημοσίευση των σχετικών πρακτικών στο ΜΑΕ.

Σ.Α.Τ.Ε.

Στα ανωτέρω ερωτήματα το Ν.Σ.Κ. (Α' Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

I.- Από το έγγραφο των ερωτημάτων και τα στοιχεία που τα συνοδεύουν προκύπτουν ειδικότερα τα εξής:

Το έτος 1921 παρασχέθηκε, με το από 26-11-1921 Β.Δ. που εκδόθηκε μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, άδεια σύστασης και εγκρίθηκε το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΕ» (ΦΕΚ 282/26-11-1921 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ) με έδρα τον Βόλο, διάρκεια πενήντα ετών από του έτους 1922 και σκοπό την επιχείρηση «πάσης καθαρώς τραπεζικής εργασίας».

Στις 18-7-1929 η Γενική Συνέλευση των μετόχων της άνω εταιρείας (Τράπεζας) αποφάσισε την λύση της και τη θέση της σε εκκαθάριση, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν. 2190/1920, επειδή το υπάρχον ενεργητικό της μετά την αφαίρεση του παθητικού της ήταν μικρότερο του ημίσεως του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της, διόρισε δε και τέσσερις εκκαθαριστές. Μετά ταύτα η άδεια σύστασής της ανακλήθηκε, σύμφωνα με την προαναφερόμενη απόφαση της Γενικής της Συνέλευσης, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας (60818/3-10-1929) δημοσιευθείσα στο υπ' αριθμ. 288/10-10-1929 ΦΕΚ (δελτίο ΑΕ), η οποία εκδόθηκε κατ'εφαρμογή

του άρθρου 37 του Εμπ.Νόμου και του άρθρου 4 του Ν. 2190/1920, όπως το τελευταίο τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο του Ν. 3759/1929 και με την οποία ορίστηκε ότι η ανάκληση λογίζεται ότι ισχύει από τη χρονολογία έκδοσης της ως άνω περί λύσης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης της εταιρίας.

Σ.Α.Τ.Ε.

Το έτος 1942 συνήλθε έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της εν εκκαθαρίσει ως άνω Τράπεζας με θέματα μεταξύ άλλων την λογοδοσία των εκκαθαριστών, την παραίτηση των υπαρχόντων και εκλογή νέων τοιούτων, όπως και πράγματι έγινε. Το έτος 1982 με την υπ' αριθ. 66/1982 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου (διαδικασία εκουσίας δικαιοδοσίας) διωρίσθηκαν νέοι εκκαθαρισταί.

Η ως άνω εταιρεία προσεκόμισε στην ερωτώσα υπηρεσία (Διεύθυνση ΑΕ και Πίστewς, η οποία τηρεί εκ του νόμου τα δημοσιευτέα στοιχεία των Ανωνύμων Εταιρειών) στις 13-7-2006 πρόσκληση στους μετόχους της προς σύγκληση έκτακτης Γ.Σ. και στις 13-2-2007 τα πρακτικά της έκτακτης αυτής Γενικής Συνέλευσης της 20-9-2006, καθώς και τα πρακτικά του εκλεγέντος από τη Γενική αυτή Συνέλευση Διοικητικού Συμβουλίου της από 20-9-2006 προς καταχώρησή τους στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Με τα προαναφερόμενα πρακτικά της η έκτακτη Γενική Συνέλευση (στην δεύτερη επαναληπτική συνεδρίασή της, με εκπροσώπηση του 1/3 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, κατ' άρθρον 29 παρ. 4 του Ν. 2190/1920) αποφάσισε την παράταση λειτουργίας της εταιρίας για πενήντα έτη και εξέλεξε Διοικητικό Συμβούλιο για πέντε έτη, το οποίο με τα προαναφερόμενα πρακτικά του συγκροτήθηκε σε σώμα και αποφάσισε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας κατά 17.611 ευρώ. Η ανωτέρω

υπηρεσία με το υπ' αριθ. Κ2-2983/12-3-2007 έγγραφό της προς τον πληρεξούσιο δικηγόρο της εταιρείας του εγνώρισε ότι δεν «μπορεί να καταχωρίσει» τα υποβληθέντα ως άνω πρακτικά, επειδή η εταιρεία που εκπροσωπεί δεν είναι καταχωρημένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, επειδή δεν φαίνεται να έχουν γίνει πράξεις εκκαθάρισης, όπως προβλέπονται στο άρθρο 49 Ν. 2190/1920 (αν και, σύμφωνα με το έγγραφο του ερωτήματος, κατά το πρώτο χρονικό στάδιο μετά τη θέση της εταιρείας σε εκκαθάριση οι ορισθέντες εκκαθαριστές δεν φαίνεται να προέβησαν σε πράξεις εκκαθάρισης «πιθανώς λόγω των τότε ιστορικών γεγονότων»), και επειδή κατά την υπ' αριθμ. 377/2001 γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (που έγινε αποδεκτή από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης) σε καμία περίπτωση η εκκαθάριση δεν μπορεί να υπερβεί την δεκαετία.

Σ.Α.Τ.Ε.

Σύμφωνα με το υφιστάμενο στο φάκελο του ερωτήματος από 18-12-2007 ενημερωτικό σημείωμα του πληρεξουσίου δικηγόρου της ως άνω εταιρείας, με θέμα «Περιουσιακά στοιχεία της «Τράπεζας Θεσσαλίας ΑΕ»: «Η ανωτέρω ΑΕ τελούσα εν εκκαθάρισει διαθέτει τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία αποκλειστικής ιδιοκτησίας της: 1. Ομόλογα και μετοχαί, όπως αναφέρονται στον από 28 Φεβρουαρίου 1942 ανακεφαλαιωτικόν πίνακα χεωγράφων και η ποσότης των οποίων ευρίσκεται εις αναζήτησιν, εκ των Τραπεζών όπου κατετέθησαν. 2. Ακίνητον επί της πλατείας Κοσίγκα εις Δρέσδην Γερμανίας, όπου εστεγάζετο το εκεί υποκατάστημα της «Τραπέζης Θεσσαλίας ΑΕ» και το οποίον διεκδικούμεν αυτούσιον αν υφίσταται, λόγω της καταστροφής της Δρέσδης τον Φεβρουάριον 1945 ή αποζημίωσιν, καθώς δικαιούμεθα βάσει της Γερμανικής νομοθεσίας περί επανορθώσεως

απωλεσθεισών περιουσιών αλλοδαπών επί ναζιστικού καθεστώτος. Το θέμα χειρίζεται Γερμανός Δικηγόρος (Χέρμαν Χέρτσοκ), ο οποίος ζητεί νομιμοποίησίν μας. Η ιδιοκτησία της Τραπέζης εν Δρέσδη αποδεικνύεται: α) εκ των πρακτικών του Δ.Σ. της «Τραπέζης Θεσσαλίας ΑΕ», β) εκ της αναφοράς της «Πολιτιστικής Εταιρείας επιχειρηματικών Βορείου Ελλάδος» τόμος Γ΄ εκδ. 2004, σελ. 584 και γ) εκ της αναφοράς εις «Πανελλήνιον Λεύκωμα εθνικής εκατονταετηρίδος 1821 – 1921», τόμος Β΄ εκδ. 1925, σελ .26 και 28».

Σ.Α.Τ.Ε.

Ενόψει του ως άνω ιστορικού τέθηκαν τα εξεταζόμενα ερωτήματα

II. 1. - Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 2190/1920, όπως ίσχυσε αρχικά:

«1. Ο Υπουργός της Εθνικής Οικονομίας υποχρεούται να προκαλέσει, συμφώνως τω άρθρω 37 του Εμπορικού Νόμου την βασιλικήν άδεια (με το άρθρο μόνο παρ. 2 του Ν. 3759/1929 η λέξη «βασιλική άδεια» αντικαταστάθηκε με τη λέξη «απόφαση») περί συστάσεως ανωνύμου εταιρίας ως και την έγκρισιν του καταστατικού αυτής, εφόσον το καταστατικόν έχει καταρτισθεί κατά τους κειμένους νόμους και τας διατάξεις του παρόντος Νόμου 2. Η προηγουμένη παράγραφος ισχύει αναλόγως και επί τροποποιήσεων του καταστατικού.....»

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ίδιου Νόμου, όπως ίσχυσε αρχικά (πριν αντικατασταθεί στην σημερινή του μορφή με το άρθρο 39 παρ. 1 του Π.Δ. 409/1986): «Το Διοικητικόν Συμβούλιον υποχρεούται να συγκαλέσει Γενικήν Συνέλευσιν, ίνα αποφασίσει περί διαλύσεως ή μη της εταιρείας, όταν η αξία του ενεργητικού αυτής κατά την σύνταξιν του ισολογισμού μετά την αφαίρεσιν του παθητικού καταστεί κατωτέρα του ημίσεως του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου». Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 47 α

του ίδιου Νόμου (το οποίο προστέθηκε στην αρχική μορφή με το άρθρο 27 του Ν.Δ. 4237/1962) : «1. Η εταιρεία λύεται : α) άμα τη παρόδω του εν τω καταστατικώ οριζομένου χρόνου διαρκείας αυτής, β) διά αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως, λαμβανομένης κατά τας διατάξεις του άρθρου 29 παράγραφος 3 και 31 παράγραφος 2 και γ) άμα τη κηρύξει της εταιρίας εις κατάστασιν πτωχεύσεως3. Με εξαίρεση την περίπτωση της πτώχευσης, τη λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση..... 4. Εάν η εταιρεία ελύθη λόγω παρόδου του χρόνου διαρκείας αυτής ή διά αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως.... δύναται αυτή να αναβιώσει διά αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων, λαμβανομένης κατά τας διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 3 και 31 παρ. 2. Τοιαύτη απόφασις αποκλείεται εάν ήρξατο η διανομή της εταιρικής περιουσίας.....»

Σ.Α.Τ.Ε.

Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 49 του Ν. 2190/1920, όπως ίσχυσε αρχικά: «Οι παρά της Συνελεύσεως διοριζόμενοι εκκαθαρισταί οφείλουσιν άμα τη αναλήψει των καθηκόντων αυτών να ενεργήσωσι απογραφήν της εταιρικής περιουσίας και να δημοσιεύσωσι δια του τύπου ισολογισμόν ούτινος αντίτυπον υποβάλλεται εις το Υπουργείον της Εθνικής Οικονομίας 2. Την αυτήν υποχρέωσιν υπέχουσιν οι εκκαθαρισταί και κατά την λήξιν της εκκαθαρίσεως. 3. Η Γενική Συνέλευσις των μετόχων διατηρεί πάντα τα δικαιώματα αυτής κατά την διάρκεια της εκκαθαρίσεως 4. Οι λογαριασμοί της εκκαθαρίσεως εγκρίνονται υπό της Γενικής Συνελεύσεως».

Εξ άλλου σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, όπως ίσχυσε μετά την τροποποίησή του από το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2339/1995: «1. Οι παρά της Συνελεύσεως διοριζόμενοι εκκαθαρισταί οφείλουσιν άμα τη αναλήψει των καθηκόντων αυτών να ενεργήσωσιν απογραφήν της εταιρικής περιουσίας και

να δημοσιεύσωσι δια του τύπου και του Δελτίου Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως ισολογισμόν, ούτινος αντίτυπον υποβάλλεται εις το Υπουργείον Εμπορίου. 2. Την αυτήν υποχρέωσιν υπέχουσιν οι εκκαθαρισταί και κατά την λήξιν της εκκαθαρίσεως. 3. Η Γενική Συνέλευσις των μετόχων διατηρεί πάντα τα δικαιώματα αυτής κατά την διάρκειαν της εκκαθαρίσεως. 4. Οι εκκαθαριστές πρέπει να περατώσουν, χωρίς καθυστέρηση, τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρείας, να μετατρέψουν σε χρήμα την εταιρική περιουσία, να εξοφλήσουν τα χρέη της και να εισπράξουν τις απαιτήσεις αυτής. Μπορούν δε να ενεργήσουν και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το συμφέρον της εταιρείας.6. Το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορεί να υπερβεί την πενταετία, από την ημερομηνία έναρξης της εκκαθάρισης, οπότε και η εταιρεία διαγράφεται από το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Για τη συνέχιση της εκκαθάρισης πέραν της πενταετίας απαιτείται ειδική άδεια του Υπουργού Εμπορίου. Το στάδιο όμως της εκκαθάρισης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τη δεκαετία.....».

Με το άρθρο 58 παρ. 4 του Ν. 3604/2007 (ΦΕΚ Α' 189/8-8-2007) αντικαταστάθηκε η παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920 ως εξής: «6. Εάν το στάδιο της εκκαθάρισης υπερβεί την πενταετία, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να συγκαλέσει Γενική Συνέλευση, στην οποία υποβάλλει σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται για την ταχεία περάτωσή της. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν παραίτηση της εταιρείας από δικαιώματα, δικόγραφα και αιτήσεις, αν η επιδίωξη τούτων είναι ασύμφορη σε

σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη ή αβέβαιη η απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα ανωτέρω μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν και συμβιβασμούς, αναδιαπραγματεύσεις ή καταγγελία συμβάσεων ή και σύναψη νέων. Η Γενική Συνέλευση εγκρίνει το σχέδιο με την απαρτία και πλειοψηφία των παρ. 3 και 4 του άρθρου 29 και της παρ. 2 του άρθρου 31. Εάν το σχέδιο, εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ολοκληρώνει τη διαχείριση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο. Εάν το σχέδιο δεν εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ή μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου μπορούν να ζητήσουν την έγκρισή του από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας, με αίτησή τους που δικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο μπορεί να τροποποιήσει τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο, όχι όμως και να προσθέσει μέτρα που δεν προβλέπονται σε αυτό. Ο εκκαθαριστής δεν ευθύνεται για την εφαρμογή σχεδίου που εγκρίθηκε σύμφωνα με τα παραπάνω». **Σ.Α.Τ.Ε.**

Περαιτέρω κατά το άρθρο 29 του Ν. 2190/1920: (όπως ίσχυε πριν τον Ν. 3604/2007, αλλά και ισχύει σήμερα, μη τροποποιηθέν ως προς τις αναφερόμενες ειδικότερες διατάξεις) «παρ. 3 Εξαιρετικά προκειμένου για αποφάσεις που αφορούν σε αναβίωση, παράταση της διάρκειας, παροχή ή ανανέωση εξουσίας προς το Διοικητικό Συμβούλιο για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου η Συνέλευση ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται κατ'αυτήν μέτοχοι εκπροσωπώντας τα δύο τρίτα (2/3) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου - παρ. 4 . Μη συντελεσθείσης τιαύτης απαρτίας, η Γ.Σ. ευρίσκεται εν απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως επί των θεμάτων της αρχικής ημερησίας διατάξεως, όταν εκπροσωπείται

κατ'αυτήν το 1/2 τουλάχιστον του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου. Μη συντελεσθείσης της απαρτίας ταύτης, η Συνέλευσις..... ευρίσκεται εν απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως επί των θεμάτων της αρχικής ημερησίας διατάξεως, όταν εκπροσωπείται κατά αυτήν το 1/3 τουλάχιστον του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου....» Εξ'άλλου κατά το άρθρο 31 παρ. 2 του Ν. 2190/20 «.....Οι αποφάσεις που προβλέπονται από τις παρ. 3 και 5 του άρθρου 29 λαμβάνονται με πλειοψηφία των 2/3 των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση».

Σ.Α.Τ.Ε.

Κατά το άρθρο 7α του Ν. 2190/1920 όπως ίσχυε πριν τον Ν. 3604/2007 και ισχύει και σήμερα ως προς τις αναφερόμενες διατάξεις (πράξεις και στοιχεία που υποβάλλονται σε δημοσιότητα) : «1. Πράξεις και στοιχεία ημεδαπών Ανωνύμων Εταιρειών: Σε δημοσιότητα υποβάλλονται οι εξής πράξεις και στοιχεία:.....θ) η λύση της εταιρείαςιγ. Η διαγραφή της εταιρείας από το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών» και κατά το άρθρο 7β (τρόπος πραγματοποίησης της δημοσιότητας) του ίδιου Νόμου «1. Η δημοσιότητα πραγματοποιείται: α) Με την καταχώριση, ύστερα από έλεγχο, των πράξεων και στοιχείων στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, που τηρείται στην υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου της νομαρχίας όπου έχει την έδρα της η εταιρείαβ) Με τη δημοσίευση, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας, στο τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, ανακοίνωσης για την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών των πράξεων και των στοιχείων που υποβάλλονται σε δημοσιότητα...2. Το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών αποτελείται τουλάχιστον από: α) το βιβλίο μητρώου ανωνύμων εταιρειών, β) τη μερίδα κάθε εταιρείας,

γ) το φάκελο της εταιρείας και δ) το ευρετήριο των εταιρειών8. Εάν πρόκειται γιατράπεζες,και ανώνυμες εταιρείες που έχουν τις μετοχές τους εισηγμένες στο χρηματιστήριο Αθηνών το μητρώο που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους τηρείται στην αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου.....» (Σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 11 Ν. 3604/2007: «Όπου στον ΚΝ 2190/1920 αναφέρεται Υπουργείο Εμπορίου, εφεξής νοείται το Υπουργείο Ανάπτυξης ή η κατά το νόμο αρμόδια αρχή»).

Σ.Α.Τ.Ε.

2.- Σχετικά με την εκκαθάριση των ανωνύμων εταιριών, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με την υπ' αριθ. 377/2001 (Β' Τμήμα) γνωμοδότησή του (υπό το κράτος ισχύος του άρθρ. 14 παρ. 1 του Ν. 2339/1995) έχει δεχθεί ότι: «Μετά την παρέλευση των χρονικών ορίων της πενταετίας ή δεκαετίας, από του χρόνου ενάρξεως της εκκαθάρισεως, που θέτει ο νόμος (άρθρο 49 του ΚΝ 2190/1920) αυτή (εκκαθάριση) θεωρείται περατωθείσα. Έκτοτε η Διοίκηση οφείλει, εντός ευλόγου χρόνου, από της ανωτέρω παρόδου της προθεσμίας, να προβαίνει στην διαγραφή της εταιρείας από το μητρώο ΑΕ και να δημοσιεύει την σχετική ανακοίνωση περί διαγραφής στο ΦΕΚ (ΤΑΕ και ΕΠΕ), οπότε από της ανωτέρω δημοσιεύσεως παύει και η νομική προσωπικότητα της εταιρείας.».

3.- Τέλος, με το Π.Δ. 409/1986 θεσπίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, κατ'εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 1 και 2 Οδηγ. 68/151/ΕΟΚ, το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ). Με την υπ' αριθ. Κ3-4114/1986 δε απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, η οποία εκδόθηκε κατ'εξουσιοδότηση του άνω Π.Δ., ορίζονται τα εξής: «Το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών ΜΑΕ τηρείται απόβ) την Δ/ση ΑΕ και Πίστewς του Υπουργείου Εμπορίου

Σ.Α.Τ.Ε.

προκειμένου περί Ανωνύμων Τραπεζικών Εταιρειών.....» (άρθρο 1 παρ. 1), «Στο βιβλίο Μητρώου που τηρεί κάθε αρμόδια, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 της παρούσης, καταχωρίζεται κατ'αύξοντα αριθμό και χρονολογική σειρά η επωνυμία κάθε Ανώνυμης Εταιρείας, αμέσως μετά την χορήγηση σ'αυτήν άδειας σύστασης και έγκρισης του καταστατικού της..... Ο αριθμός μητρώου μιας εταιρείας δεν μπορεί να δοθεί σε άλλη ακόμη και μετά τη λύση της κατά την οριστική διανομή της εταιρικής περιουσίας» (άρθρο 3 παρ. 1 και 6), «Στη μερίδα της εταιρίας καταχωρίζονται τα εξής στοιχεία:ιγ) Η λύση της εταιρείας και η θέση της σε εκκαθάρισηιστ) Η διαγραφή της εταιρείας από το ΜΑΕ που καταχωρίζεται μετά τη διανομή της εταιρικής περιουσίας και την λήξη της νομικής προσωπικότητας της Εταιρείας» (άρθρο 5), «ε) Στα βιβλία που τηρούν οι αρμόδιες υπηρεσίες:3. Καταχωρίζονται οι εταιρίες που έχουν λυθεί και δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την 31.12.86 η διαδικασία εκκαθάρισής τους και της διανομής της εταιρικής περιουσίας τους». (άρθρο 11, μεταβατικές διατάξεις).

III.- Ενόψει του ως άνω ιστορικού και των παρατιθεμένων παραπάνω διατάξεων πρέπει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Α'Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να γίνουν δεκτά τα εξής, σε σχέση με το πρώτο ερώτημα:

1. Σύμφωνα με, τις διατάξεις του Ν. 2190/1920, όπως αυτές από την αρχή ίσχυαν και εξακολουθούν και σήμερα να ισχύουν, τη λύση της ανώνυμης εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση (βλ. και Ολ. Ν.Σ.Κ. 505/1986), σύμφωνα δε με τις ως άνω διατάξεις που διέπουν το ΜΑΕ, οι ανώνυμες εταιρείες οι οποίες είχαν λυθεί και των οποίων η εκκαθάριση δεν είχε περατωθεί, όταν εισήχθη το ΜΑΕ στην Ελλάδα το έτος 1986, έπρεπε να καταχωριστούν στο ΜΑΕ.

Σ.Α.Τ.Ε.

2. α. Σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2339/1995, το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορεί να υπερβεί την πενταετία από την ημερομηνία έναρξης και μόνο με άδεια του Υπουργού Εμπορίου συνεχίζεται περαιτέρω, σε κάθε όμως περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί την δεκαετία, μετά δε την προθεσμία αυτή ή εταιρεία διαγράφεται από το ΜΑΕ. Τη διάταξη αυτή ερμήνευσε η προαναφερθείσα γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (377/2001). Όμως, όπως εκτίθεται εκτενέστερα παρακάτω, στη νομική θεωρία επικρατεί αντίθετη άποψη από αυτή που έχει δεχθεί η γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. δηλαδή ότι οι αναφερόμενες στην ως άνω διάταξη προθεσμίες είναι ενδεικτικές. Ήδη, κατά τα προαναφερθέντα, αντικαταστάθηκε η ως άνω παράγραφος 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920 και καταργήθηκε ο χρονικός περιορισμός για την περάτωση της εκκαθάρισης (διότι, κατά την εισηγητική έκθεση του νόμου, «είχε καταλήξει σε παράδοξα αποτελέσματα, μεταξύ των οποίων είναι η διαγραφή από το ΜΑΕ εταιρειών, των οποίων η εκκαθάριση δεν έχει ακόμη περατωθεί»),

Έτσι η νομοθεσία φαίνεται να ευθυγραμμίστηκε έκτοτε με την κρατούσα στη νομική θεωρία θέση, επανήλθε δε το προ του Ν. 2339/1995 καθεστώς, κατά το οποίο (ενόψει σιωπής του Ν. 2190/1920) η εκκαθάριση της ΑΕ ήταν υπαγμένη στις γενικές διατάξεις των άρθρων 72 επ. ΑΚ αναφορικά με την εκκαθάριση των εν γένει νομικών προσώπων, όπως και σε εκείνες των αρ. 777 επ. ΑΚ αναφορικά με την εκκαθάριση της αστικής εταιρείας, δημοσιευμένης και άρα εχούσης νομική προσωπικότητα (784 ΑΚ) ή και όχι. Υπό το καθεστώς αυτό την εν γένει διαδικασία εκκαθάρισης και της ΑΕ διέπουν οι εξής δύο κεφαλαιώδεις αρχές: α) Η νομική προσωπικότητα

«λογίζεται» υπάρχουσα (72 εδ. 2 ΑΚ) όπως και η όλη εταιρική συγκρότηση (777 ΑΚ) για τις ανάγκες της εκκαθάρισης και β) η διαδικασία εκκαθάρισης είναι απρόθεσμη (Γ. Στεφανάκη «Η υπέρβαση της προθεσμίας εκκαθάρισης της ΑΕ», Ε.Εμπ.Δ 2007, σελ. 202 επ., Ν.Σ.Κ. ΟΛ. 188/1977). **Σ.Α.Τ.Ε.**

β. Κατά το προ της εισαγωγής του ΑΚ (1945) ισχύον δίκαιο, πέραν, ως γνωστόν, των εις το άρθρον 64 Εμπ.Νόμου περί παραγραφής μεταξύ συνεταίρων «μη εκκαθαριστών» διατάξεων, δεν υπήρχε άλλη σχετική τοιαύτη, η οποία να καθόριζε, έστω και σε γενικές γραμμές τα περί αρχής και λειτουργίας της εκκαθάρισης, ή οπωσδήποτε να επραγματεύετο περί του θεσμού αυτού. Λόγω έλλειψης ειδικών περί εκκαθάρισης διατάξεων υπήρχε αδυναμία πλήρωσης της εκάστοτε, μετά την λύση των εταιρειών, αναφαινομένης ανάγκης προς επίλυση διαφόρων παρουσιαζομένων ζητημάτων. Στην πρακτική αυτή η ανάγκη καλυπτόταν δια των διαμορφωθείσών υπό της νομολογίας γενικών περί εκκαθάρισης βάσεων, με ανάλογη εφαρμογή και των γενικών του δικαίου αρχών και κυρίως αυτών των περί εντολής και αντιπροσωπείας, όπως και των κατά το ρωμαϊκό δίκαιο περί εταιρειών κρατούντων και κυρίως με αναφορά προς την *actio pro socio*, δια της οποίας, κατά το ρωμαϊκό δίκαιο, αντιμετωπίζοντο τα εκ της λύσεως της εταιρίας ανακύπτοντα ζητήματα, γινόταν δε δεκτό, ότι κατά την εκκαθάριση η εταιρεία λογίζεται υφισταμένη, αλλά μόνο για τις ανάγκες της εκκαθάρισης, για την περάτωση της οποίας δεν υπήρχε προθεσμία (Σωκρ. Ευθυμίου «Εκκαθάρισις Εμπορικής Εταιρείας – εφαρμοστέαι διατάξεις» Αρχείο Νομολογίας, 1955, σελ. 631 επ., Αδαμ. Περίψη «Περί εμπορικών εταιρειών», 1886, παρ. 194-195, Σωτ. Κροκιδά «Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου», 1894, παρ. 636, 638, 639, ΑΠ 52/1887).

γ. Συνέπεια της περάτωσης της εκκαθάρισης είναι η διαγραφή της εταιρείας από το ΜΑΕ. Η έννοια της διατάξεως του άρθρου 7 α παρ. 1 περ. ιγ. είναι ότι σε δημοσιότητα υποβάλλεται το περιστατικό που δικαιολογεί την διαγραφή, δηλαδή η περάτωση της εκκαθάρισης (βλ. και ΥΑ Κ3-4114) και τούτο καθόσον η Διοίκηση θα πρέπει να πληροφορείται εκείνα τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία συντελούν στην παύση της υπάρξεως της εταιρείας ως νομικού προσώπου (βλ. «Το δίκαιο της ΑΕ», επιμέλεια Ευαγ. Περάκη, τόμος 7, σελ. 148, συγγραφέας Θ. Σκούρας). Η κατά την ως άνω υπουργική απόφαση επίσημη άποψη εμφανίζει την διαγραφή να έχει μόνο δηλωτική ενέργεια. (βλ. και γνωμ. ΝΣΥπ.Εμ. 952/1989). **Σ.Α.Τ.Ε.**

Αντίθετα οι συγγραφείς στην Ελλάδα τάσσονται περίπου ομόφωνα υπέρ του συστατικού χαρακτήρα της διαγραφής, αν και με κάποια ιδιότυπη έννοια της συστατικής της λειτουργίας, αφού γίνεται μεν δεκτό ότι χωρίς την διαγραφή περάτωση της εταιρείας και απώλεια της νομικής προσωπικότητας δεν επέρχονται, ότι όμως, από το άλλο μέρος, η εταιρεία συνεχίζεται ενόσω η εκκαθάριση δεν έχει πράγματι περατωθεί (βλ. Ευαγ. Περάκη «Η περάτωση της ανώνυμης εταιρείας ως πρόβλημα εταιρικού δικαίου», ΔΕΕ 1997, σελ. 1041). Τέτοια άποψη ειδικότερα εκφράζουν οι Ν. Ρόκας («Εμπορικές Εταιρείες», σελ. 321), Ε. Αλεξανδρίδου («Δίκαιο Εμπορικών εταιρειών, τεύχος Β', ΑΕ» 1995, σελ. 213), Β. Αντωνόπουλος («Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, τόμος ΙΙ, κεφαλαιουχικές εταιρείες», 1997, σελ. 144) και Θ. Σκούρας («Η νομοθετική παρέμβαση στο δίκαιο των ΑΕ με τον Ν. 2239/1995», σελ. 142) Ο Π. Σελέκος τέλος (« Το Εμπορικό Μητρώο στο παράδειγμα του Μητρώου ΑΕ», 1995, σελ. 171) θεωρεί και αυτός την δημοσιότητα ως συστατική, αφενός μεν διότι «ένα τόσο σημαντικό δημοσιευτέο περιστατικό, όπως η

περάτωση της ΑΕ δεν πρέπει να ολοκληρώνεται εκτός Μητρώου ΑΕ», αφετέρου δε λόγω της ανάγκης προληπτικής προστασίας των δανειστών της εταιρείας. Πάντως, τόσο με τον δηλωτικό όσο και με τον συστατικό χαρακτήρα της διαγραφής, η εταιρεία δεν επηρεάζεται ούτε ως προς την εσωτερική ούτε ως προς την εξωτερική λειτουργία της από τη διαγραφή και συνεχίζεται (επαναλειτουργεί) η εκκαθάριση όταν ουσιαστικά δεν έχει περατωθεί, διότι π.χ. ανευρέθησαν περιουσιακά στοιχεία (βλ. Θ. Σκούρα εις «Το δίκαιο της ΑΕ», σελ. 147).

Σ.Α.Τ.Ε.

δ. Όπως εκτέθηκε και παραπάνω, οι συγγραφείς σχετικά με το θέμα της διαγραφής «λόγω παρέλευσης πενταετίας ή δεκαετίας», το οποίο ρύθμιζε ρητά η προϊσχύσασα διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/20, θεωρούν την προθεσμία της διάταξης αυτής ως ενδεικτική και τούτο προς αντιμετώπιση των εν τοις πράγμασι αναφευομένων ζητημάτων. Ειδικώτερα δε, εκκινούντες από την γενικώς παραδεδεγμένη θέση ότι η νομική προσωπικότητα της εταιρείας εξακολουθεί να υπάρχει διαρκούσας της εκκαθάρισης και χάριν αυτής, δέχονται ότι εφόσον υπάρχει εταιρική περιουσία, η οποία δεν διατέθηκε ακόμη (στους δανειστές ή στους μετόχους), η εταιρεία εξακολουθεί να υπάρχει.

Κατά τους θεωρητικούς το αν υπάρχει ανάγκη εκκαθάρισης κρίνεται κάθε φορά που τίθεται το σχετικό ζήτημα, βάσει των *hic et nunc* υπαρχόντων και γνωστών πραγματικών δεδομένων, τα οποία μπορεί να ανατραπούν με την εμφάνιση αγνώστων ή θεωρηθέντων ως απολεσθέντων περιουσιακών στοιχείων. Για να μη καταστούν αδέσποτα αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, όταν διαπιστωθεί ότι η εταιρεία έχει και άλλη περιουσία, δεν επέρχεται περάτωσή της, έστω και αν έχει διαγραφεί από το ΜΑΕ και αν ακόμη έχουν υπερβασθεί τα

χρονικά όρια της πενταετίας ή της δεκαετίας και επανεγγράφεται στο Μητρώο ΑΕ (βλ. Αλεξ. Τσιριντάνη «Μελέται Εμπορικού Δικαίου» σε Δελτίο Συνδέσμου Ανωνύμων Εταιρειών, 1938, σελ. 688, Λ Γεωργακόπουλο «Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου, τεύχος 2, Εταιρείες και συνδεδεμένες επιχειρήσεις», 1996, σελ. 284, Ν. Ρόκας, ο.π. σελ. 324, Ελ. Λεβαντή «Ανώνυμος Εταιρεία, τόμος 2 τεύχος Α΄» 1997, σελ. 201). Ο Θ. Σκούρας (ο.π., σελ. 148) εκφράζει την ίδια γνώμη και συμπληρώνει ότι, επειδή το πότε υπάρχει ανάγκη εκκαθάρισης που να δικαιολογεί την υπόσταση του νομικού προσώπου θα κριθεί υπό το πρίσμα του αρ. 200 ΑΚ σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, δεν δικαιολογείται η επαναλειτουργία της εκκαθάρισης στην περίπτωση ανεύρεσης ασήμαντης αξίας περιουσιακών στοιχείων. **Σ.Α.Τ.Ε.**

Ήδη, όπως προεκτέθηκε, με την νέα διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 49 καταργήθηκε μεν η πενταετία ή δεκαετία περάτωσης της εκκαθάρισης και προβλέφθηκε απλώς υποχρέωση σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης από τον εκκαθαριστή, ο οποίος υποβάλλει και σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης, το οποίο περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται με την ταχεία περάτωσή της.

ε.- Είναι γνωστό ότι ως εννοιολογικό στοιχείο ο σκοπός της εκκαθάρισης δεν διαφοροποιείται στα βασικά του στοιχεία ανάλογα με τον εταιρικό τύπο. Η αναγκαιότητα συνέχισης της εταιρείας, ανεξάρτητα από την μορφή της, και για τη μετά τη λύση της περίοδο, εφόσον το απαιτεί ο σκοπός της εκκαθάρισης, βρίσκει νομοθετικό έρεισμα στη διάταξη του άρθρου 777 ΑΚ, αλλά και με την ίδια τελολογία και στις διατάξεις 72,74,784 εδ. 2 ΑΚ και 46 εδ. 1 και 2 του Ν. 3190/1955 (βλ. «Το δίκαιο της ΑΕ», επιμέλεια Ευαγ. Περάκης,

τόμος 7 σελ. 96, συγγραφέας Θ. Σκούρας). Στο άρθρο 72 ΑΚ ορίζονται τα εξής: «Μόλις το νομικό πρόσωπο διαλυθεί, βρίσκεται αυτοδικαίως σε εκκαθάριση. Ωστόσο περατωθεί η εκκαθάριση και για τις ανάγκες της θεωρείται ότι «υπάρχει». Εξ άλλου στο άρθρο 777 εδ. 1 ΑΚ ορίζεται: «Η εταιρεία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση της, εφόσον το απαιτούν οι ανάγκες και ο σκοπός της εκκαθάρισης». Υπό το πρίσμα των διατάξεων αυτών έχει γίνει δεκτό από τη νομολογία (ΑΠ 96/2005 ΝΟΜΟΣ, ΕΕμπΔ2005.710. ΕΛΔνη 46.1445, ΑΠ 142/2000, ΝΟΜΟΣ, Εφ. Θεσ. 2332/2006, ΝΟΜΟΣ, Εφ. Δωδ. 46/2005, ΝΟΜΟΣ, Εφ. Αθ. 46/2005, ΝΟΜΟΣ, Εφ. Θεσ. 1799/2004, ΝΟΜΟΣ, Εφ. Λαρ. 485/2006, ΝΟΜΟΣ), ότι ακόμη και μετά τη λήξη των εργασιών της εκκαθάρισεως, αν διαπιστωθεί ότι υπάρχει κάποια εκκρεμότητα, όπως απαίτηση ή χρέος της εταιρείας, αναβιώνει η εκκαθάριση, ήτοι επαναλαμβάνονται και πάλι οι εργασίες αυτής, διότι στην πραγματικότητα δεν έχει πραγματοποιηθεί ο σκοπός της και δεν έχει περατωθεί αυτή. Και οι νομολογιακές αυτές θέσεις, καίτοι αφορούν προσωπικές εταιρείες και μάλιστα ομόρρυθμες, για τις οποίες υπάρχει αμφισβήτηση αν μετά τη λύση είναι υποχρεωτική ή όχι η εκκαθάριση, υποδηλώνουν την αναγκαιότητα συνέχισης της εταιρείας, ανεξαρτήτως μορφής της.

στ. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν αμέσως παραπάνω (υπό στοιχεία 2α – ε), η εκκαθάριση ανώνυμης εταιρείας, τόσο υπό το προ της εισαγωγής του ΑΚ ισχύον δίκαιο, όσο και υπό το μετά τον ΑΚ νομικό καθεστώς, είναι απρόθεσμη, η εκκαθάριση δε αυτή, υπό το ισχύον πάντως μετά την αντικατάσταση της παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920 με το άρθρο 58 παρ. 4 του Ν. 3604/2007 νομικό καθεστώς, δεν θεωρείται περατωμένη, αλλά

συνεχίζεται (αναβιώνει, επαναλειτουργεί), έστω και αν η ανώνυμη εταιρεία έχει διαγραφεί από το ΜΑΕ (στην περίπτωση, αυτή επανεγγράφεται), εφ'όσον υπάρχουν ή ανευρεθούν σημαντικά περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας.

3.α. Η «ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ» ελειτούργησε πριν από την θέση σε ισχύ του Ν. 5076/1931 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών», ο οποίος αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού της ελληνικής τραπεζικής νομοθεσίας. Κατά το προηγηθέν του άνω νόμου χρονικό διάστημα ήταν δυνατή η ίδρυση και η λειτουργία Τράπεζας όχι μόνο από ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εταιρείες, αλλά και κάθε ιδιώτης επιχειρηματίας, ο οποίος περιλάμβανε στον επιχειρηματικό τον κύκλο ορισμένες τραπεζικές λειτουργίες, είχε την δυνατότητα να ονομάζει την επιχείρηση του «Τράπεζα», να δέχεται καταθέσεις και να εκτελεί προεξοφλητικές και άλλες συναφείς τραπεζικές εργασίες.

Σ.Α.Τ.Ε.

Πριν ισχύσουν οι διατάξεις του νόμου αυτού και ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της προσωπικής εταιρείας ή της ατομικής επιχείρησης που είχαν οι πολλές και με τοπικό χαρακτήρα Τράπεζες, αυτές διέπονταν από τις ισχύουσες τότε διατάξεις για τις ανώνυμες εταιρείες (Γερ. Τραγάκη «Ελληνική Τραπεζική Νομοθεσία και Πρακτική», 1980, σελ. 35). Λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του έτους 1929, προ της κατάστασης ανάγκης που είχε δημιουργηθεί, άλλες από τις λειτουργούσες τότε μικρές Τράπεζες, μεταξύ των οποίων και η ανωτέρω Τράπεζα, έκαναν χρήση της δυνατότητας που παρείχε το άρθρο 47 και έλυσαν την εταιρεία εκουσίως, άλλες όμως τέθηκαν αναγκαστικά υπό εκκαθάριση (Κ.Κωστή «Οι Τράπεζες και η κρίση 1929 – 1932», σελ. 67) με ξεχωριστούς νόμους, οι οποίοι ρύθμιζαν και τον τρόπο εκκαθάρισης, για κάθε μία.

Σ.Α.Τ.Ε.

β. Η εκκαθάριση των Τραπεζών μπορεί να επέλθει καταρχήν ως συνέπεια λύσης της εταιρείας (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920), μπορεί όμως να επέλθει και ως συνέπεια της ανάκλησης της άδειας σύστασης της εταιρείας είτε από τον Υπουργό Εμπορίου (άρθρα 48 και 48 α Ν. 2190/1920) είτε από την Νομισματική Επιτροπή, ήδη την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 9 παρ. 1 Ν. 1665/1951 και ήδη άρθρο 68 Ν. 3601/2007). Οσον αφορά τον χρόνο λήξης της εκκαθάρισης των Τραπεζών, αν διενεργείται κατά τα ανωτέρω με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, τότε η Τράπεζα αυτή είναι και η μόνη αρμόδια για την κήρυξη του πέρατος της εκκαθάρισεως (παρ. 12 αποφ. 975/1956 της Νομισματικής Επιτροπής). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση της με οποιοδήποτε τρόπο παρέμβασης της Τράπεζας της Ελλάδος στην διαδικασία εκκαθάρισης. Αντίθετα, στην περίπτωση που η εκκαθάριση διεξάγεται σύμφωνα με τους κανόνες του Ν. 2190/1920, η λήξη της συμπίπτει με την εξάλειψη της ανάγκης υπόστασης της τραπεζικής ανώνυμης εταιρείας, δηλαδή με την απόσβεση όλων των σχέσεων που είχαν δημιουργηθεί (Κ. Μποτόπουλου «Η εκκαθάριση των Τραπεζών: ένας ατελής θεσμός» ΔΕΕ 1996.675).

γ. Η «ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΕ», σύμφωνα με το ως άνω ιστορικό, λύθηκε και τέθηκε σε εκκαθάριση σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 και η Τράπεζα της Ελλάδος ουδέποτε παρενέβη στην διαδικασία αυτή (βλ. και από τα υπ' αριθ. 17/8-1-2007 και 354/26-2-2007 έγγραφα της τελευταίας). Συνεπώς τα περί της εκκαθάρισης της εταιρείας αυτής θα πρέπει να αντιμετωπισθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου και τα όσα έχουν γίνει δεκτά αμέσως παραπάνω (υπό 2).

4. Με βάση τις αναφερόμενες παραπάνω (υπό στοιχείο III 1-3) νομικές παραδοχές και τα εκτιθέμενα στο ιστορικό της παρούσας περί υπάρξεως περιουσίας και ιδίως ακινήτων σημαντικής αξίας της ως άνω εταιρείας στην πόλη Δρέσδη της Γερμανίας, πρέπει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Α' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να δοθεί η εξής απάντηση στο πρώτο ερώτημα:

Σ.Α.Τ.Ε.

Η ανώνυμη εταιρεία υπό την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΕ», η οποία λύθηκε το έτος 1929 και έκτοτε τέθηκε σε εκκαθάριση κατά τις διατάξεις του Ν. 2190/1920, υπό το ισχύον σήμερα νομικό καθεστώς εξακολουθεί να τελεί υπό εκκαθάριση, η οποία δεν έχει περατωθεί, αλλά συνεχίζεται εφόσον υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας αυτής σημαντικής αξίας, ανεξαρτήτως του αν, υπό την ισχύ της παρ. 6 του άρθρου 49 του Ν. 2190/1920, που είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 3339/1995, μπορούσε η εκκαθάριση ανωνύμων εταιρειών να διαρκέσει πέραν της πενταετίας ή δεκαετίας. Η εταιρεία δε αυτή, ως τελούσα υπό εκκαθάριση, θα πρέπει να καταχωρισθεί στο τηρούμενο στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης ΜΑΕ, καθόσον, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις που διέπουν τούτο και ιδίως τη σχετική υπουργική απόφαση καταχωρίζονται σ' αυτό οι ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες κατά το χρόνο εισαγωγής του ΜΑΕ είχαν λυθεί και δεν είχε περατωθεί η εκκαθάρισή τους, όπως συμβαίνει και με την προκείμενη εταιρεία.

IV.- Ως προς το δεύτερο ερώτημα πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

1. Κατά το άρθρο 51 Ν. 2190/1920 «Η εποπτεία επί των ελληνικών ανωνύμων εταιρειώνασκείται υπό του Υπουργείου του Εμπορίου» (νυν Ανάπτυξης). Ειδικότερα η Διεύθυνση ΑΕ και Πίστεως του Υπουργείου Εμπορίου είναι αρμόδια, κατά τα προαναφερθέντα, για την εποπτεία στις ανώνυμες τραπεζικές εταιρείες. Ως προς την καταχώριση στο ΜΑΕ των πράξεων και στοιχείων που ορίζονται από το άρθρο 7 α η Διοίκηση (η ως άνω Διεύθυνση) κατά τον έλεγχο που ασκεί (άρθρο 7 παρ. 1 στ α') περιορίζεται σε έλεγχο τυπικής νομιμότητας, ο περιορισμός αυτός όμως δεν ισχύει για πράξεις για τις οποίες απαιτείται σύμπραξη της Διοίκησης (μεταξύ αυτών είναι και η τροποποίηση του καταστατικού) και ως προς τις οποίες η Διοίκηση προβαίνει σε έλεγχο ουσιαστικής νομιμότητας (βλ. ad hoc 721/1981 γνωμοδότηση Ολομελείας ΝΥΔ). Αν από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας προκύψει ότι οι δημοσιευτές πράξεις και στοιχεία είναι άψογα από τυπικής, ή, όταν ελέγχεται, και ουσιαστικής νομιμότητας, η Διοίκηση υποχρεούται να τις καταχωρίσει στο ΜΑΕ. Αν αντίθετα η πράξη πάσχει από απόψεως νομιμότητας, η Διοίκηση οφείλει να αρνηθεί την έκδοση εγκριτικής πράξεως και / ή την καταχώριση στο ΜΑΕ. Στην πράξη βέβαια ζητά από τους ενδιαφερόμενους την θεραπεία της σχετικής παρανομίας ή του ελαττώματος και την επανυποβολή της αίτησης. (βλ. «Το Δίκαιο της ΑΕ», επιμέλεια Ευαγ. Περάκη, τόμος 7, σελ. 141, συγγραφέας Ρ. Γιοβαννόπουλος).

Όταν απαιτείται παροχή άδειας και έγκρισης από την εποπτεύουσα αρχή μαζί με την καταχώριση του δημοσιευτέου περιστατικού, τότε δεν έχουμε μία ενιαία διοικητική πράξη, αλλά περισσότερες (Π. Σελέκου, ο.π., σελ. 88, με εκεί παραπομπές σε Δαγτόγλου και Σπηλιωτόπουλο). Συγκεκριμένα η έκδοση των διοικητικών αδειών και των εγκρίσεων αποτελούν προϋπόθεση για την

έκδοση της τελευταίας διοικητικής πράξης, ήτοι της καταχώρισης .Σε περίπτωση σύστασης τραπεζικής ΑΕ, ο έλεγχος που γίνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος που είναι αρμόδια για την έκδοση της πρόσθετης άδειας λειτουργίας αυτής της ΑΕ, επεκτείνεται και σε έλεγχο της σκοπιμότητας της σύστασής της. Ο έλεγχος στη συνέχεια του Υπουργού Ανάπτυξης για την παροχή της άδειας σύστασης της ΑΕ περιλαμβάνει και την διαπίστωση της ύπαρξης αυτής της πρόσθετης άδειας λειτουργίας της τραπεζικής ΑΕ ως προϋπόθεσης για τη νόμιμη σύστασή της («Το Δίκαιο της ΑΕ» επιμ. Ευαγ. Περάκη, έκδ. 2002, τόμος 1, σελ. 507, 511, συγγραφέας Γ. Σωτηρόπουλος, εκδ. 1992, τόμος Ια΄, σελ. 305, συγγραφέας Ε. Νισυραίος). Η ακολουθούμενη από τις αρμόδιες Υπηρεσίες (Υπ. Ανάπτυξης, Τράπεζα της Ελλάδος) διοικητική πρακτική ακολουθεί την ανωτέρω θεωρία, καθ'ερμηνεία βεβαίως των διατάξεων των προΐσχυσάντων νόμων, αλλά και των ιδίων του νόμου 3601/2007. Το αυτό θα πρέπει να γίνει δεκτό για την ταυτότητα του νομικού λόγου και στην περίπτωση αναβίωσης τραπεζικής εταιρείας τελούσας υπό εκκαθάριση, δεδομένου ότι με την αναβίωση η εταιρεία επαναφέρεται στην παραγωγική δραστηριότητά της από την κατάσταση της εκκαθάρισης και ανακτά τον καταστατικό της σκοπό που συνίσταται στη διενέργεια τραπεζικών εργασιών, οι οποίες κατά την κείμενη νομοθεσία προϋποθέτουν άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος (βλ. και Ν.Σ.Κ. Ολ. 139/1980).

Η Διοίκηση ενεργώντας ως άνω δρα κατά δέσμια αρμοδιότητα και όχι κατά διακριτική ευχέρεια, όπως προκύπτει και από τη διατύπωση των προαναφερθεισών σχετικών διατάξεων (άρθρ. 4, 7β Ν. 2190/1920). Η άρνηση καταχώρισης στο ΜΑΕ συνιστά εκτελεστή (αρνητική) διοικητική πράξη, αφού πρόκειται για μονομερή πράξη διοικητικής αρχής που ρυθμίζει συγκεκριμένη

περίπτωση διοικητικού δικαίου με εξωτερικές έννομες συνέπειες και άμεση νομική ισχύ. Αν η Διοίκηση παρανόμως αρνηθεί την καταχώριση, αν δηλαδή η αρνητική διοικητική πράξη ή η σιωπηρή άρνηση της διοίκησης είναι παράνομες, οι ενδιαφερόμενοι ως θιγόμενοι μπορούν να καταφύγουν στις ένδικες προσφυγές και στα ένδικα βοηθήματα του διοικητικού δικαίου (για το Υπουργείο Ανάπτυξης η προσήκουσα προσφυγή είναι η αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού ως απλή προσφυγή του αρθ. 24 Ν. 2690/1999, της οποίας η προθεσμία διακόπτει την προθεσμία άσκησης αίτησης ακύρωσης ή και η κατ'ευθείαν άσκηση αίτησης ακύρωσης ενώπιον του ΣΤΕ). **Σ.Α.Τ.Ε.**

2. Προϋποθέσεις της αναβίωσης της ανωνύμου εταιρείας, κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 47 α παρ. 1 και 4 του Ν. 2190/1920 είναι : Α) Λύση της εταιρείας: α) λόγω κήρυξης αυτής σε κατάσταση πτώχευσης και «συμβιβασμός ή αποκατάσταση» β) λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειας γ) δι' απόφασης της Γενικής Συνέλευσης Β) Απόφαση της καταστατικής (εξαιρετικής) Γενικής Συνέλευσης περί «αναβίωσης» της εταιρείας και Γ) Μη έναρξη της διανομής της εταιρικής περιουσίας. Η ύπαρξη εταιρικής περιουσίας δεν αποτελεί προϋπόθεση της αναβίωσης (Κ.Ν. Ρόκα «Η αναβίωσις» της λυθείσης ανωνύμου εταιρείας» Ε. Εμπ. Δ. 1964, σελ. 463).

Κατά τα γενόμενα δεκτά υπό της θεωρίας (Κ. Ρόκας ο.π., Ι. Πασσιάς «Το Δίκαιο της ΑΕ» σελ. 1007, «Το δίκαιο της ΑΕ» επιμ. Ε. Περάκη, τόμος 7, σελ. 59, συγγραφέας Θ. Σκούρας) αναβίωση δεν μπορεί να υπάρξει αν η εταιρία λύθηκε λόγω ανάκλησης της αδείας λειτουργίας της κατά τα οριζόμενα περιοριστικά στο άρθρο 48 Ν. 2190/1920, γιατί η λύση στις περιπτώσεις αυτές λειτουργεί και ως κύρωση (για παραβάσεις του νόμου), η οποία θα καθίστατο γράμμα κενό αν επιτρεπόταν η αναβίωση. Η λύση της εταιρείας με απόφαση

της Γ.Σ. κατέφαρμογή του άρθρου 47 του άνω νόμου είναι δικαίωμα της εταιρείας, παρεχόμενο από τον νόμο. Κατά τον Θ. Σκούρα (ο.π., σελ. 35) «η διάταξη αυτή εντασσόμενη στο σύστημα πρόληψης της οικονομικής κρίσης στην ανώνυμη εταιρεία αποσκοπεί στην προστασία και διατήρηση του μετοχικού κεφαλαίου, ως αντικειμένου ευθύνης απέναντι στους τρίτους αλλά και έμμεσα εξυπηρετεί την προστασία των μετοχικών συμφερόντων των μετόχων».

Σ.Α.Τ.Ε.

Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, κατά την κρατούσα σήμερα γνώμη, επάγεται αυτοδικαίως την λύση της εταιρείας και δεν απαιτείται έγκριση της εποπτεύουσας αρχής ή ανάκληση της υπουργικής απόφασης που συνέστησε την εταιρεία και δημοσίευση. (Έτσι Κ. Ρόκας ο.π., σελ. 49, Ν. Ρόκας «Εμπορικές Εταιρείες» σελ. 235, Κ. Παμπούκης «Δίκαιο ανώνυμης εταιρείας», σελ. 188). Κατ'άλλη όμως γνώμη επειδή επέρχεται μεταβολή της διάταξης που καθορίζει τον χρόνο διαρκείας της εταιρείας η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού και χρειάζεται την έγκριση της εποπτεύουσας αρχής και την δημοσιότητα (έτσι Ι. Πασσιάς, ο.π. σελ. 986). Κατά τον χρόνο λύσης της «ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ» (1929) υπεστηρίζετο ότι απαιτείτο κατά μεν μίαν γνώμη (Θρασ. Πετιμεζάς «Εμπορικόν Δίκαιον», τόμος 2, 1925, σελ. 246-247) ανάκληση της περί σύστασης της εταιρείας υπουργικής απόφασης, κατ'άλλη δε γνώμη (Η. Αναστασιάδης «Εμπορικό Δίκαιο» τόμος 1, σελ. 486 επ.) έγκριση από τον αρμόδιο Υπουργό της απόφασης της Γ.Σ. και δημοσίευση αυτής. Στην περίπτωση της ανωτέρω εταιρείας ακολουθήθηκε η πρώτη γνώμη (ανάκληση της αδείας), δεν υπήρχε δε τότε σε ισχύ η διάταξη του άρθρου 47 α περί αναβίωσης.

Με την υπ' αριθ. 585/1968 γνωμοδότηση της Ολομελείας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ε. Εμπ. Δ. 1968.467) έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία επί τεθέντος ιδίου ακριβώς ζητήματος ότι, εφόσον η νέα διάταξη του άρθρου 47α Ν. 2190/1920 (εισαχθείσα με το άρθρο 27 Ν.Δ. 4237/1962) επιτρέπει την «αναβίωση» της εταιρείας, η οποία λύθηκε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, δεν υπάρχει κώλυμα προς τούτο (εφόσον υπάρχουν οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις του νόμου, βεβαίως), ανεξαρτήτως του αν επηκολούθησε την απόφαση αυτή, άλλη απόφαση του Υπουργού περί έγκρισής της ή περί ανάκλησης της άδειας σύστασης της εταιρείας. Το μόνο κώλυμα, κατά την γνωμοδότηση, είναι η έναρξη διανομής στους μετόχους της εταιρικής περιουσίας που απέμεινε μετά την πληρωμή των εταιρικών χρεών. Επίσης επιβάλλεται η έγκριση από τον αρμόδιο Υπουργό της απόφασης περί αναβίωσης και η δημοσίευση της εγκριτικής απόφασης αυτής (ως αποτελούσας τροποποίηση του καταστατικού). Μετά την δημοσίευση αυτή λήγει η εκκαθάριση και η εταιρεία επανέρχεται στην ενεργό δραστηριότητα.

3. Από το παρατιθέμενο ως άνω ιστορικό της υποθέσεως και από τα στοιχεία γενικότερα του φακέλου του ερωτήματος φαίνεται ότι η «ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΕ» έχει προφανώς όλες τις προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος περί αναβίωσης μιάς συνήθους ΑΕ, δηλαδή, πέραν της λύσης της εταιρείας με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης περί αναβίωσης και μη έναρξη διανομής της εταιρικής της περιουσίας. Όμως, ανεξαρτήτως του αν η ως άνω εταιρεία έχει τις παραπάνω προϋποθέσεις, επειδή η αναβίωση αυτής θα έχει ως αποτέλεσμα την επαναλειτουργία της ως οικονομικής μονάδας με συγκεκριμένη δραστηριότητα, ήτοι την προβλεπόμενη από το καταστατικό της

δραστηριότητα, η οποία συνίσταται στην άσκηση τραπεζικών εργασιών, θα πρέπει να υπάρχει περαιτέρω για την αναβίωση αυτής ως τραπεζικής εταιρείας και την έγκριση και δημοσίευση των προσκομισθέντων πρακτικών και η σχετική άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, βάσει των διατάξεων του Ν. 2076/1992 (άρθρο 5) που ίσχυε όταν προσκομίσθηκαν προς δημοσίευση τα πρακτικά αυτά και νυν του Ν. 3601/2007 (άρθρα 5,6,7). Η άδεια αυτή της Τράπεζας της Ελλάδος αποτελεί κατά τα εκτεθέντα παραπάνω πρόσθετη προϋπόθεση για την έγκριση εκ μέρους του Υπουργείου Ανάπτυξης των ως άνω πρακτικών της Τράπεζας Θεσσαλίας ΑΕ και την αναβίωση αυτής ως Α.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

4. Κατά ακολουθίαν αυτών στο δεύτερο ερώτημα πρέπει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να δοθεί η απάντηση, ότι η αναφερόμενη στο ερώτημα απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της ως άνω εταιρείας περί παράτασης του χρόνου διάρκειας αυτής και περί διορισμού Διοικητικού της Συμβουλίου, η οποία οδηγεί σε αναβίωση της εταιρείας αυτής, δεν μπορεί να εγκριθεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης και στην συνέχεια να γίνουν οι σχετικές καταχωρίσεις στο ΜΑΕ και οι δημοσιεύσεις στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, γιατί ελλείπει η άδεια λειτουργίας της εταιρείας αυτής ως τραπεζικής εκ μέρους της Τράπεζας της Ελλάδος.

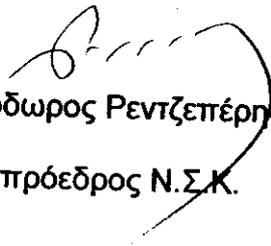
V.- Συμπερασματικά, λοιπόν, στα τιθέμενα ως άνω ερωτήματα προσήκουν, κατά την ομόφωνη γνώμη του Α' Τμήματος του Ν.Σ.Κράτους, θετική απάντηση στο πρώτο ερώτημα και αρνητική στο δεύτερο.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

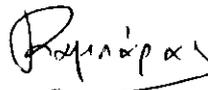
Αθήνα, 14-2-2008

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος

Θεόδωρος Ρεντζεπέρης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Κωνσταντίνος Ζαμπάρας

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.